

PREDLOG ZAKONA
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O GORSKIH VODNIKIH

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

1.1. Ocena stanja

Zakon o gorskih vodnikih (Uradni list RS, št. 63/99 in 37/04) določa, da je poklic gorskega vodnika svoboden poklic, ki ga opravlja oseba, ki trajno ali občasno za plačilo vodi na gorskih turah in vzponih, na turnih smukih, ali izvaja strokovni pouk iz gorništvu in je vpisana v imenik gorskih vodnikov. Zakon navaja pogoje za usposabljanje in za opravljanje tega poklica, dolžnosti in pravice gorskih vodnikov, pogoje za ustanovitev in delovanje gorniških šol ter državno podporo usposabljanju gorskih vodnikov, ki je javnem interesu.

Kandidat za gorskega vodnika mora uspešno zaključiti usposabljanje po programu, ki traja do tri leta. Temu sledi obvezno enoletno pripravništvo, pred pridobitvijo poklica pa mora kandidat uspešno opraviti strokovni izpit.

Pri gorskem vodenju je zagotavljanje varnosti vodenih oseb ključnega pomena, zato zakon določa, da pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki lahko opravljajo dejavnost vodenja v gorah le z gorskimi vodniki.

Uveljavitev Zakona o gorskih vodnikih je pomembno prispevala k pravni urejenosti komercialnega vodenja v gorah, uveljavitvi poklica gorskega vodnika in tudi izboljšala varnost pri opravljanju dejavnosti vodenja v gorah. V Republiki Sloveniji je trenutno 60 aktivnih gorskih vodnikov z licenco Mednarodne zveze nacionalnih združenj gorskih vodnikov (IFMGA), 3 aktivni gorski vodniki z licenco Združenja gorskih vodnikov Slovenije (ZGVS), 7 aktivnih gorskih vodnikov – pripravnikov z licenco ZGVS in 11 prostovoljnih članov ZGVS – neaktivnih gorskih vodnikov.

ZGVS je od leta 1997 član IFMGA. Program izobraževanja in usposabljanja gorskih vodnikov poteka v skladu s smernicami tega združenja, kar slovenskim gorskim vodnikom zagotavlja povsem primerljivo usposobljenost z gorskimi vodniki iz držav z dolgoletno vodniško tradicijo (Avstrija, Švica, Francija itd.) in s tem tudi možnost komercialnega vodenja v tujih gorstvih.

Posebej je treba poudariti, da tako veljavni Zakon o gorskih vodnikih, kot tudi predlagana novela, ne posegata v delovanje planinskih društev, saj pri vodenju društvenih izletov v gore, ki jih vodijo vodniki Planinske zveze Slovenije (PZS), ne gre za opravljanje poklica oziroma pridobitne dejavnosti.

Komercialno vodenje v gorah poleg Zakona o gorskih vodnikih ureja tudi Zakon o športu (Uradni list, RS, št. 22/98). Na temelju 16. člena tega zakona je Strokovni svet Republike Slovenije za šport na predlog PZS leta 2001 potrdil program usposabljanja strokovnih delavcev na področju planinstva in s tem, v skladu s 34. členom, ki določa pogoje za opravljanje zasebnega dela v športu, vodnikom PZS omogočil, da se kot zasebni športni delavci vpišejo v razvid pri ministrstvu, pristojnem za šport in pričnejo s poklicnim vodenjem. Pri tem za te vodnike, za razliko od gorskih vodnikov, veljajo tako omejitve glede zahtevnosti vodenja, ki je vezana na kategorijo vodnika PZS, kot tudi, da tako priznana usposobljenost za poklicno vodenje velja le na območju Republike Slovenije. V nekaterih drugih alpskih državah je to vprašanje urejeno tako, da so dodatno opredelili pohodniške vodnike, ki so vpisani v posebnih imenikih, za katere skrbijo nacionalna ali deželna združenja gorskih vodnikov. Število vodnikov PZS, vpisanih v razvid zasebnih športnih delavcev pri ministrstvu, pristojnem za šport (v nadaljnjem besedilu: poklicni vodniki PZS) je sicer zelo majhno, vendar je ob pripravi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gorskih vodnikih vseeno treba pojasniti razmerje med obema zakonoma.

Določbe Zakona o športu o pridobitvi statusa zasebnega delavca v športu načeloma veljajo za dejavnosti, ki jih ne ureja noben področni zakon ali za tiste dejavnosti, kjer področni zakon, ki jih ureja, nanj napotuje (npr. 43. člen Zakona o spodbujanju razvoja turizma). Gorski vodniki imajo področje dela urejeno v svojem zakonu, zato se Zakon o športu nanje ne nanaša. To tudi pomeni, da dejavnost, ki jih kot poklic opravljajo poklicni vodniki PZS, ne sme posegati v nobeno od dejavnosti, ki jih lahko opravljajo le gorski vodniki. Program usposabljanja za gorske vodnike je daljši in bistveno zahtevnejši od programa usposabljanja za poklicne vodnike PZS, zlasti za tiste višjih kategorij, predvsem pa so strožji pogoji za začetek usposabljanja. V primeru, da bi poklicni vodniki PZS lahko poklicno vodili na vseh, tudi najzahtevnejših gorskih turah, kot jim to sedaj sicer lahko dopušča podeljena licenca, bi s tem dopustili, da bi poklicno vodenje na gorskih turah lahko opravljale osebe, ki so to pravico pridobile pod neenakimi pogoji. To bi bilo v nasprotju s prizadevanji za čim boljše strokovno usposobljenost pri vodenju, znižala pa bi se tudi raven varnosti storitev, ki je pri opravljanju te dejavnosti ključnega pomena. Iz navedenega izhaja, da je Zakon o gorskih vodnikih glede na Zakon o športu treba obravnavati kot poseben, področni zakon. Temu v prid govori tudi dejstvo, da je ta zakon novejši, saj je bil sprejet leto pozneje kot Zakon o športu.

Stališče, po katerem kakršnokoli poklicno vodenje v gorah ureja izključno Zakon o gorskih vodnikih kot področni zakon, pa je sporno zaradi zelo pomanjkljive določbe 2. člena tega zakona, ki opravljanje dejavnosti gorskega vodenja na gorskih turah in vzponih, pa tudi turnih smukih, brez izjeme, oziroma brez opredelitve njihove zahtevnosti, veže na obvezno angažiranje gorskega vodnika. Tako široko opredeljene dejavnosti gorskih vodnikov kot jo vsebuje veljavni zakon, namreč nikakor ni mogoče opravičiti z vidika zagotavljanja varnosti vodenih oseb, ki je sicer temeljni cilj tega zakona, kot tudi temelj za regulacija poklica. Pri manj zahtevnih gorskih turah in vzponih ter turnih smukih lahko, upošteva je načelo sorazmernosti, potrebno raven varnosti zagotovijo tudi osebe, ki niso tako strokovno usposobljene, kot so gorski vodniki. Ker je pohodništvo eno izmed področij, ki je v Sloveniji glede na njene naravne danosti premalo razvito je smotno, da se na tem področju dejavnost poklicnega vodenja omogoči opravljati tudi poklicnim vodnikom PZS. S tem, ko se posamezne vrste vodenja v gorah, v skladu s pridobljeno kategorijo, lahko opravlja tudi kot zasebno delo v športu, se tudi vzpostavlja vez med Zakonom o gorskih vodnikih, Zakonom o športu (Uradni list RS, št. 22/98) in Zakonom o spodbujanju razvoja turizma (Uradni list RS, št. 2/04), ki v 43. členu določa, da vodenja turistov pri organiziranih športnih aktivnostih lahko opravljajo pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki pod pogojem, da

usposabljanje in strokovno vodenje izvaja oseba, ki je vpisana v razvid zasebnih športnih delavcev pri ministrstvu, pristojnem za šport.

Predvidena ureditev je tudi v skladu z ureditvami v drugih alpskih državah, v katerih je omogočeno vodenje pohodniškim vodnikom na poteh, na katerih ni potrebna uporaba vrvi.

Iz navedenega izhaja, da Zakon o gorskih vodnikih glede na Zakon o športu sicer predstavlja poseben, področni zakon, vendar je tako tolmačenje utemeljeno le ob pogoju, da se zakon spremeni in dopolni tako, da bo dejavnost gorskega vodenja natančneje opredeljena. S tem bo, upoštevaje njihovo usposobljenost za vodenje, izraženo s kategorijo, tudi jasno določeno delovno področje poklicnih vodnikov PZS.

1.2. Razlogi za sprejem zakona

Za spremembo in dopolnitev Zakona o gorskih vodnikih sta dva temeljna razloga. Prvi je črtanje pogoja vzajemnosti iz drugega odstavka 4. člena veljavnega zakona. Iz vsebinskega vidika gre za manj pomembno vprašanje, ki pa ga je treba nujno rešiti, saj je Vlada Republike Slovenije v postopku pridruževanja organizaciji OECD sprejela zavezo, da bo v skladu s svojimi pristojnostmi prilagodila zakonodajo tako, da pogoja vzajemnosti ne bo uporabljala za rezidente držav članic OECD. Ker utemeljenega razloga, da bi ta pogoj veljal le za vodnike iz tretjih držav ni, bo črtan za vse vodnike.

Drugi temeljni razlog za sprejem tega zakona je odprava pomanjkljivosti in slabosti, ki se kažejo pri izvajanju veljavnega zakona. Ta sklop zajema predvsem ne dovolj natančno definicijo pojma gorskih tur in vzponov iz prvega odstavka 2. člena zakona, kar ovira izvajanje zakona in nadzor ter tudi neupravičeno omejuje konkurenco, krepitev pristojnosti ZGVS, spremembe, namenjene povečanju kakovosti usposabljanja, ukinitvev enotnega določanja minimalnih zneskov tarif za vodenje in črtanje nekaterih preveč togih določb, še posebej tistih, ki se nanašajo na delo gorniških šol.

2. Cilji, načela in poglobitve zakona

2.1 Cilji zakona

Cilji zakona so zlasti:

- natančneje opredeliti dejavnost gorskih vodnikov,
- z razvojem poklicnega gorskega vodenja spodbujati razvoj turizma,,
- poenostaviti izvajanje dejavnosti gorniških šol,
- okrepiti avtonomnost ZGVS,
- zagotoviti učinkovitejši nadzor in možnost upravnega ukrepanja v primeru kršitev.

2.2 Načela zakona

Temeljna načela v zakonu so:

- zagotavljanje varnosti osebam, ki se odločijo za obisk gora v spremstvu gorskega vodnika,
- zagotavljanje varstva vodenih oseb kot potrošnikov,
- zagotavljanje prostega pretoka storitev na notranjem trgu in v okviru držav članic OECD.

2.3 Poglobitve rešitve

Poglobitve rešitve v predlogu zakona so:

- S spremembo 2. člena je natančno opredeljena dejavnost gorskih vodnikov. Ta zajema vodenje oseb v gorskem svetu po poteh in v brezpotju, vodenje oseb na turnih smukih,

vodenje oseb na plezalnih vzponih, vodenje oseb na ledeniških turah in strokovni pouk iz gorništvu. Gorski vodnik po tem predlogu zakona je oseba, ki je vpisana v imenik iz 5. člena tega zakona in trajno ali občasno in v vseh letnih časih na pridobitni osnovi izvaja eno ali več navedenih dejavnosti.

Dejavnost gorskih vodnikov je razmejena od dejavnosti poklicnih vodnikov PZS in to tako, da se dejavnost slednjih nanaša le na vodenje oseb po poteh in v brezpotju v gorah, kjer ni potrebna uporaba vrvene tehnike ter na lažjih turnih smukih, kjer ni potrebno zavarovanje poti. Pri tem pojem »vrvena tehnika« seveda ne zajema občasne uporabe vrvi zaradi zagotavljanja dodatne varnosti manj večim vodenim osebam na planinskih poteh, ki ne sodijo v najvišjo kategorijo zahtevnosti.

Predlagatelj je obravnaval tudi možnost, da bi razmejitev dejavnosti gorskih vodnikov in poklicnih vodnikov PZS oprl na gibanje po poteh, upošteva njihovo zahtevnost na temelju Zakona o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 71/07) in Pravilnika o kategorizaciji planinskih poti (Uradni list RS, št. 80/08), vendar se za tako rešitev ni odločil, saj ne zagotavlja celovite rešitve. Povsem odprto ostaja namreč vprašanje razmejitve vodenja po brezpotjih, zato je kriterij nujnost uporabe vrvene tehnike, še posebej z vidika zagotavljanja varnosti, po mnenju predlagatelja primernejši.

- črtan je pogoj vzajemnosti iz drugega odstavka 4. člena veljavnega zakona., kar je bila zaveza Vlade Republike Slovenije v postopku pridruženja OECD,
- zagotovljena bo boljša usposobljenost vodnikov in s tem večja varnost, saj bo za izvajanje izpita na razpolago bistveno več časa, redno usposabljanje pa bo obvezno ne le enkrat, ampak dvakrat na tri leta,
- povečuje se samostojnost ZGVS, ki bo po novem samostojno določala člane izpitne komisije in višino zavarovalne vsote za nezgodno zavarovanje, s čemer prevzema pristojnosti, ki so v veljavnem zakonu vezane na ministra,
- ustanavljanje gorniških šol je razbremenjeno administrativnih postopkov in je po novem opredeljeno kot ena izmed oblik delovanja gorskih vodnikov,
- ukinja se enotno določanje minimalnih zneskov tarif s strani ZGVS in podajanje soglasja ministra k tem tarifam,
- globe za prekrške so iz tolarjev preračunane v evre, s tem da so višji zneski zaokroženi navzdol..

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Spremembe zakona ne bodo zahtevale dodatnih sredstev iz državnega proračuna ali drugih javnih finančnih sredstev. Na temelju veljavnega Zakona o gorskih vodnikih Ministrstvo za gospodarstvo namenja za sofinanciranje usposabljanja gorskih vodnikov letno okoli 30 tisoč evrov proračunskih sredstev.

4. Primerjalni prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

4.1. Skupne značilnosti

Skupna izhodišča za delovanje Združenj gorskih vodnikov na področju usposabljanja in delovanja gorskih vodnikov oblikuje Mednarodna zveza nacionalnih združenj gorskih vodnikov.

Posamezni gorski vodniki, ki se združujejo v svojo zvezo, so praviloma tudi člani nacionalnih planinskih zvez. Nacionalne zveze gorskih vodnikov so največkrat tudi tesno povezane ali celo izhajajo iz nacionalnih planinskih zvez. Posamezni gorski vodniki si morajo za delo v drugi državi praviloma zagotoviti delovni status na osnovi delovne zakonodaje države v kateri delujejo.

V vseh članicah mednarodne zveze nacionalnih zvez gorskih vodnikov se lahko usposabljaajo za gorske vodnike osebe, ki izpolnjujejo pogoje po kriterijih te zveze. Nacionalne vodniške zveze, ki so članice mednarodne zveze morajo imeti in imajo svoje pogoje usklajene s tem izhodiščem.

4.2. Pregled po državah

4.2.1. Avstrija

V Avstriji se gorski vodniki združujejo v Verband der österreichischen Berg- und Schiführer (VOEBS), ki je združenje deželnih združenj. Kot poklicno združenje zastopa avstrijske gorske vodnike v mednarodni zvezi. V skupščini imajo člani možnost vplivati in odločati o delu združenja. Primarna naloga združenja je zastopati interese avstrijskih gorskih in smučarskih vodnikov v mednarodni zvezi.

Usposabljanje gorskih vodnikov vodi Sportakademie Innsbruck, izvaja pa jo skupina gorskih vodnikov pri VOEBS. Po uspešno zaključenem usposabljanju morajo na osnovi deželnega zakona opraviti pri deželnem glavarstvu izpit za pooblaščenega gorskega in smučarskega vodnika. Zaključni tridnevni izpit iz različnih področij praktičnega in teoretičnega znanja ter pisnega in ustnega zagovora predstavlja devet področij, ki so se pred tem izvajala na različnih območjih več kot dve leti.

Postopki in program usposabljanja za pridobitev državno priznanega poklica gorskega in smučarskega vodnika so podobni postopkom v Nemčiji in drugih evropskih državah, saj vse države upoštevajo kriterije in merila mednarodne zveze.

4.2.2. Velika Britanija

V Veliki Britaniji se gorski vodniki združujejo v British mountain guides (BMG). Sistem usposabljanja temelji na upoštevanju njihovega specifičnega gorskega okolja in potrebnih povezanih znanj. V BMG se lahko vključuje več kategorij gorskih vodnikov, in sicer:

- vodniki: člani, ki so zaključili usposabljanje, določeno s strani IFMGA in lahko vodijo po celem svetu;
- pripravniki (trainee): osebe, ki so pri BMG opravile poletno usposabljanje (šestdnevno usposabljanje) in lahko vodijo po Veliki Britaniji le v kopnih razmerah;
- kandidat (aspirant): osebe, ki so pri BMG opravile zimsko usposabljanje (šestdnevno usposabljanje) in lahko vodijo po Veliki Britaniji v celem letu brez omejitev (vodijo lahko tudi po Alpah v okviru omejitev, danih s strani BMG ali IFMGA);
- pridružen član (associate): osebe, ki so člani drugega združenja gorskih vodnikov in imajo urejeno zavarovanje ali pa član, ki začasno ne opravlja vodenja;
- upokojeni in častni člani.

4.2.3. Nemčija

V Nemčiji se gorski vodniki združujejo v Verband Deutscher Berg und Skiführer e.V. (VDDBS). Ta zveza, ustanovljena 1968 je članica Internationalen Vereinigung der Bergführerverbände (IVBV/UIAGM). V združenje je včlanjenih preko 400 uradno usposobljenih gorskih in smučarskih vodnikov, ki imajo visoko kvalificirano izobrazbo. Približno 100 vodnikov se z vodenjem ukvarja profesionalno, ostali izvajajo svoje aktivnosti kot svobodni vodniki v več kot 30 gorskih in alpinističnih šolah. Te šole nudijo programe usposabljanja v obliki seminarjev in vodenja v poletju in pozimi kakor tudi treking ture in ekspedicije v najvišja gorovja.

Osnova za kandidata za pridobitev naziva gorskega vodnika obsega:

- poročilo o opravljenih alpinističnih turah, ledeniških in kombiniranih turah, visokogorskih smučarskih turah in
- zdravniško spričevalo, potrdilo usposobljenosti iz prve pomoči ter veljaven vozniški izpit.

Nadaljnje usposabljanje je dovoljeno po uspešno opravljenih testih iz prostega smučanja, tehničnega smučanja, turnega smučanja, osebnih sposobnosti, sposobnosti in spretnosti v ledu. Prva stopnja usposabljanja, in teoretično usposabljanje mora biti opravljeno v treh letih od sprejema v vodniško šolo. Usposabljanje se lahko nadaljuje le po uspešno opravljenem sprejemnem testu. Potek usposabljanja mora obsegati celoten program (teoretična znanja, plazovi, metode plezanja v skali, gorsko reševanje, ledeniki, vse oblike smučanja itd.) in mora potekati v predpisanem zaporedju. Po opravljenem teoretičnem in tehničnem usposabljanju začne praktično vodenje. Pod vodstvom vodnika (državno priznani gorski in smučarski vodnik) mora kandidat pred uradnim izpitom opraviti 40 dni praktičnega vodenja. Med opravljanjem tečaja za vodnika in pristopom k izpitu mora poteči najmanj 1 leto, vendar ne več kot 6 let.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Izvajanje tega zakona ne bo imelo drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o gorskih vodnikih (Uradni list RS, št. 63/99 in 37/04) se besedilo 2. člena spremeni tako, da se glasi:

»2. člen (poklic gorskega vodnika)

Gorski vodnik po tem zakonu je oseba, ki je vpisana v imenik iz 5. člena tega zakona in trajno ali občasno ter v vseh letnih časih na pridobitni osnovi izvaja eno ali več naslednjih dejavnosti:

- a) vodenje oseb v gorskem svetu po poteh in v brezpotju,
- b) vodenje oseb na turnih smukih,
- c) vodenje oseb na plezalnih vzponih,
- č) vodenje oseb na ledeniških turah,
- d) strokovni pouk iz gorništv.

Gorski vodnik lahko brez posebne registracije za zaokrožitev svoje ponudbe svojim gostom nudi tudi storitve prevoza, izposoja opreme in podobno.

Poklic gorskega vodnika je svoboden poklic.

Dejavnost iz prvega odstavka tega člena je na pridobitni osnovi dovoljeno opravljati le z gorskimi vodniki po tem zakonu. To ne velja za:

- vodenje oseb v gorskem svetu po poteh in v brezpotju, kjer ni potrebna uporaba vrhne tehnike,
- vodenja oseb na lažjih turnih smukih, kjer ni potrebno zavarovanje poti.«

2. člen

V tretjem odstavku 3. člena se beseda »desetih« nadomesti z besedo »petih«.

Besedilo četrtega odstavka se spremeni tako, da se glasi:

»Ne glede na določbe prvega in tretjega odstavka tega člena se lahko fizični osebi iz države članice Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije (v nadaljnjem besedilu: države pogodbenice) v skladu z zakonom, ki ureja postopek priznavanja kvalifikacij državljanom držav pogodbenic za opravljanje reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti v Republiki Sloveniji, prizna usposabljanje, opravljeno v državi pogodbenici v skladu s predpisi te države.«

3. člen

V drugem odstavku 4. člena se besedilo »Tuji gorski vodnik iz države, ki ni članica Evropske skupnosti« nadomesti z besedilom »Tuji gorski vodnik, ki ni iz države pogodbenice«.

Črta se besedilo »ob pogoju vzajemnosti«.

4. člen

V naslovu 4a. člena, prvem, drugem, tretjem, četrtem, petem in šestem odstavku 4a. člena, četrtem in petem odstavku 5. člena, naslovu 16a. člena in v 16a. členu se besedilo »države članice Evropske unije« v ustreznih sklonih nadomesti z besedilom »države pogodbenice« v ustreznih sklonih.

Sedmi odstavek 4a. člena se črta.

5. člen

V 6. členu se besedilo »Na predlog ZGVS imenuje ministrstvo stalne člane izpitne komisije ZGVS« nadomesti z besedilom »ZGVS imenuje stalne člane izpitne komisije«.

6. člen

V prvem odstavku 9. člena se »6« nadomesti s »7«.

7. člen

V prvem odstavku 10. člena se črtata besedi »tridnevno« in »dvodnevni«.

8. člen

Za 10. členom se doda nov, 10a. člen, ki se glasi:

»10a. člen

(pristojnost za izvajanje nalog v zvezi z opravljanjem reguliranih poklicev za tuje državljane)

Naloge pristojnega organa v skladu z zakonom, ki ureja postopek priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji izvaja Združenje gorskih vodnikov Slovenije.«

9. člen

V drugem odstavku 13. člena se beseda »enkrat« nadomesti z besedo »dvakrat«.

10. člen

Drugi, peti, šesti in sedmi odstavek 19. člena se črtajo.
Dosedanji tretji in četrti odstavek postaneta drugi in tretji odstavek
Dosedanja osmi in deveti odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

11. člen

V 20. členu se za besedo »ZGVS« postavi pika in črta nadaljnje besedilo.

12. člen

V 22. členu se besedilo »predpiše minister na predlog ZGVS« nadomesti z besedilom »določi ZGVS«

13. člen

Za 23. členom se doda nov, 23a. člen, ki se glasi:

»23a. člen
(nadzor in upravni ukrepi)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona opravlja organ, pristojen za tržno inšpekcijo.

Če pristojni inšpekcijski organ ugotovi, da pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik opravlja dejavnost iz prvega odstavka 2. člena tega zakona v nasprotju z določbo drugega odstavka tega člena, z odločbo prepove opravljanje te dejavnosti.

Če pristojni inšpekcijski organ ugotovi, da fizična oseba opravlja poklic gorskega vodnika v nasprotju s 4. ali 4a. členom tega zakona, z odločbo prepove opravljanje tega poklica.«

14. člen

V 24. členu se v prvem odstavku znesek »150.000 tolarjev« nadomesti z zneskom »600 eurov«.

V drugem odstavku se besedilo »300.000 do 1.000.000 tolarjev« nadomesti z besedilom »1.200 do 4.000 eurov«.

V tretjem odstavku se besedilo »100.000 do 300.000 tolarjev« nadomesti z besedilom »400 do 1.200 eurov«.

V četrtem odstavku se besedilo »100.000 do 300.000 tolarjev« nadomesti z besedilom »400 do 1.200 eurov«.

Peti, šesti, sedmi in osmi odstavek se črtajo.
Dosedanji deveti odstavek postane peti odstavek.

V devetem odstavku se besedilo »200.000 tolarjev« nadomesti z besedilom » 800 eurov«.

15. člen

Črta se 24a. člen.

16. člen

Ta zakon stopi v veljavo osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Veljavni Zakon o gorskih vodnikih dejavnosti gorskega vodenja ne določa dovolj natančno, kar pri izvajanju zakona in nadzoru povzroča težave. Po novem bo zato poklic gorskega vodnika natančneje opredeljen, določeno pa bo tudi, da je v primeru opravljanja dejavnosti spremstvo gorskega vodnika obvezno le pri zahtevnejših gorskih turah, kjer je potrebna uporaba vrvene tehnike, vodenju oseb na zahtevnejših turnih smukih, plezalnih vzponih, ledeniških turah ter pri izvajanju strokovnega pouka iz gorništv. Glede na to, da je ta zakon namenjen predvsem zagotavljanju varnosti vodenih oseb ni smiselno, da se zahteva za izvajanje dejavnosti vodenja z gorskim vodnikom nanaša na vse, tudi manj zahtevne vzpone v gore ali lažje turne smuke. Za izvajanje tovrstnih aktivnosti so poleg gorskih vodnikov povsem primerno usposobljeni tudi poklicni vodniki PZS.

Določba, da gorski vodnik lahko brez posebne registracije za zaokrožitev svoje ponudbe svojim gostom nudi tudi storitev prevoza, izposojajo opreme in podobno, je zaradi celovitosti opredelitve delovnega področja prenesena iz drugega odstavka 19. člena veljavnega zakona, pri čemer je nekoliko preoblikovana.

K 2. členu

Izkušnje pri usposabljanju gorskih vodnikov so pokazale, da je desetletni rok za opravljanje strokovnega izpita po uspešno opravljenem usposabljanju bistveno predolg, zato se ta rok skrajšuje za polovico.

Zaradi pravilnega poimenovanja se namesto izraza »države članice Evropske unije« predlaga izraz »države članice Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije oziroma države pogodbenice.

K 3. členu

Vlada Republike Slovenije je v postopku pridruževanja OECD sprejela izjavo, da bo, v skladu s svojimi pristojnostmi prilagodila zakonodajo tako, da instrumenta vzajemnosti ne bo uporabljala za rezidente držav članic OECD. Skladno s to zavezo se ta pogoj iz zakona črta.

K 4. členu

Zahteva, da morajo osebe iz držav članic Evropske unije, ki v Republiki Sloveniji občasno opravljajo poklic gorskega vodnika, ZGVS predhodno prigrasiti vsako vodenje oziroma drugo dejavnost iz prvega odstavka 2. člena tega zakona in ob tem predložiti ustrezna dokazila, je neživljenska in tudi nepotrebna, zato jo kaže črtati.

K 5. členu

S tem predlogom se želi poudariti samostojnost ZGVS kot poklicne organizacije in v zakonu ohraniti pristojnost ministrstva le v obsegu, ki je skladen z njegovo vlogo pri zagotavljanju izvajanja dejavnosti v skladu z zastavljenimi izhodišči zakona.

K 6. členu

S tem predlogom se odpravlja napaka v besedilu 9. člena veljavnega zakona

K 7. členu

S predlagano spremembo bo zagotovljeno bistveno več časa za izvajanje samega izpita in s tem zagotovljena njegova večja kakovost.

K 8. členu

Ta člen, skladno z zakonom, ki ureja postopek priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji, kot pristojni organ določa Združenje gorskih vodnikov Slovenije.

K 9. členu

Izkušnje so pokazale, da je za kakovost dela gorskih vodnikov in pripravnikov za gorske vodnike zelo pomembno njihovo redno usposabljanje, zato se predlaga, da bo to obvezno ne le enkrat, ampak dvakrat na tri leta.

K 10. členu

Pri izvajanju zakona se je pokazalo, da je področje ustanavljanja gorniških šol v zakonu bistveno preveč formalizirano, čeprav gre pri tem dejansko le za obliko delovanja gorskih vodnikov. Ustanavljanje gorniških šol se tako z odpravo različnih birokratskih postopkov poenostavlja, pri čemer ni pričakovati, da bi se kakovost usposabljanja zato znižala.

Določba drugega odstavka je prenesena v 2. člen zakona.

K 11. členu

Z zakonom predvideno določanje najmanjših zneskov tarif v splošnem aktu, ki ga sprejme ZGVS je sporno, ker vsebuje elemente usklajenega dogovarjanja, zato se ta določba črta. Posledično se črta tudi zahteva, da se k veljavnosti tarif pridobi soglasja ministra.

Glede na značaj teh storitev in tudi vse večje število gorskih vodnikov na tržišču oziroma konkurenco med njimi ni nevarnosti, da bi cene storitev zaradi deregulacije narasle, oziroma da bi ta sprememba vplivala na splošno rast cen.

K 12. členu

S to rešitvijo želi predlagatelj poudariti samostojnost ZGVS kot poklicne organizacije, ki lahko samostojno odloča o vprašanjih, ki zadevajo njihove člane, tudi kar zadeva določitev višine zavarovalnih vsot za različne oblike zavarovanja..

K 13. členu

Predlagani 11. člen poleg tega, da povzema določbo obstoječega 24a. člena, ki določa nadzor nad izvajanjem določb tega zakona, določa tudi upravne ukrepe, ki jih bo lahko izrekel pristojni tržni inšpekcijski organ. Člen je, skladno z nomotehničnimi načeli, po novem umeščen pred kazenske določbe.

K 14. členu

Globe za zagrožene kazni so iz tolarjev preračunane v eure, pri čemer so najvišji zneski zaokroženi navzdol.

Črtanje pete do osme alineje je posledica poenostavitve postopka ustanavljanja gorniških šol.

K 15. členu

Vsebina 24a. člena je prenesena v nov 23a. člen, zato se ta člen črta.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

2. člen (poklic gorskega vodnika)

Gorski vodnik po tem zakonu je, kdor je vpisan v imenik iz 5. člena tega zakona in trajno ali občasno za plačilo izvaja eno ali več naslednjih dejavnosti:

- a) vodenje oseb na gorskih turah in vzponih,
- b) vodenje oseb na turnih smukih,
- c) strokovni pouk iz gornišтва.

Poklic gorskega vodnika je svoboden poklic.

Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki lahko opravljajo dejavnosti iz prvega odstavka tega člena le z gorskimi vodniki po tem zakonu.

3. člen (usposabljanje za gorskega vodnika)

Usposabljanje za poklic gorskega vodnika je specializacija, s katero se po uspešno opravljenem usposabljanju po programu za gorske vodnike, obveznem enoletnem pripravništvu in opravljenem strokovnem izpitu pridobi poklic gorski vodnik.

Gorski vodnik – pripravnik (v nadaljnjem besedilu: pripravnik za gorskega vodnika) lahko samostojno izvaja dejavnosti iz točke a) in b) 2. člena, dejavnosti iz točke c) istega člena pa le pod vodstvom in nadzorom gorskega vodnika.

Strokovni izpit za gorskega vodnika se lahko opravlja v desetih letih po uspešno opravljenem usposabljanju po programu za gorskega vodnika.

Ne glede na določbe prvega in tretjega odstavka tega člena se lahko fizični osebi iz države članice Evropske unije v skladu z zakonom, ki ureja postopek priznavanja kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti v Republiki Sloveniji, prizna usposabljanje, opravljeno v državi članici Evropske unije v skladu s predpisi te države.

4. člen (pogoji za opravljanje poklica gorskega vodnika)

Poklic gorskega vodnika v Sloveniji lahko opravlja, kdor je opravil vse s tem zakonom predpisane izpite in je vpisan v imenik aktivnih gorskih vodnikov Slovenije iz 5. člena tega zakona.

Tuji gorski vodnik iz države, ki ni članica Evropske unije in je član tujega združenja gorskih vodnikov, ki je včlanjeno v Mednarodno zvezo združenj gorskih vodnikov (IFMGA), lahko občasno opravlja poklic gorskega vodnika v Republiki Sloveniji ob pogoju vzajemnosti, pri čemer lahko vodi le turiste, ki jih je pripeljal s seboj iz tujine.

4a. člen

(pogoji za opravljanje poklica gorskega vodnika za osebe iz držav članic Evropske unije)

Ne glede na določbo prvega odstavka prejšnjega člena lahko fizične osebe iz države članice Evropske unije, ki so v svoji državi pridobile pravico do opravljanja dejavnosti iz prvega odstavka 2. člena tega zakona ali poklica gorskega vodnika (v nadaljnjem besedilu: oseba iz države članice Evropske unije), opravljajo poklic gorskega vodnika v Republiki Sloveniji pod pogoji, ki jih določa ta člen.

Osebe iz držav članic Evropske unije morajo pred začetkom stalnega opravljanja poklica gorskega vodnika v Republiki Sloveniji dati vlogo za vpis v Imenik gorskih vodnikov na Združenje gorskih vodnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGVS).

Vloga iz prejšnjega odstavka mora vsebovati podatke iz drugega odstavka 5. člena tega zakona, priložena pa ji morajo biti dokazila o nezgodnem zavarovanju in zavarovanju odgovornosti ter o tem, da ima vlagatelj pravico opravljati dejavnost iz prvega odstavka 2. člena tega zakona ali poklic gorskega vodnika v državi članici Evropske unije.

Osebe iz držav članic Evropske unije so v celoti ali delno oproščene nezgodnega zavarovanja in zavarovanja odgovornosti, če so v svoji državi glede pogojev in obsega kritja zavarovanja v celoti ali delno enakovredno zavarovane.

Dokazila iz tretjega odstavka tega člena so listine izdane v skladu s predpisi držav članic Evropske unije. Listine morajo biti priložene v overjenem prevodu v slovenski jezik.

ZGVS na podlagi vloge in dokazil iz tretjega odstavka tega člena osebo iz države članice Evropske unije vpiše v Imenik aktivnih gorskih vodnikov in o tem obvesti pristojni organ njene države.

Osebe iz držav članic Evropske unije, ki v Republiki Sloveniji občasno opravljajo poklic gorskega vodnika, morajo ZGVS predhodno priglasiti vsako vodenje oziroma drugo dejavnost iz prvega odstavka 2. člena tega zakona in predložiti dokazila o nezgodnem zavarovanju in zavarovanju odgovornosti ter o tem, da imajo pravico opravljati dejavnost iz prvega odstavka 2. člena tega zakona ali poklic gorskega vodnika v državi članici Evropske unije.

5. člen

(imenik aktivnih gorskih vodnikov)

Imenik gorskih vodnikov vodi ZGVS. Imenik je sestavljen iz dveh delov: iz imenika pripravnikov za gorske vodnike in iz imenika gorskih vodnikov.

V imeniku so naslednji podatki:

- a) tekoča številka,
- b) ime in priimek,
- c) datum in kraj rojstva,
- d) državljanstvo
- e) naslov stalnega bivališča,
- f) davčna številka,
- g) datum vpisa v imenik,
- h) podatki o nezgodnem zavarovanju in zavarovanju odgovornosti,
- i) datum izdaje, obnove ali odvzema vodniške izkaznice,
- j) datum izbrisa iz imenika,
- k) gorniška šola, v kateri deluje vodnik ali pripravnik.

Vse spremembe podatkov iz prvega odstavka so vpisani v imenik dolžni v 30 dneh po nastanku sprememb sporočiti ZGVS.

V imenik aktivnih gorskih vodnikov Slovenije se lahko vpiše gorski vodnik ali pripravnik za gorskega vodnika, ki je član ZGVS in ima zavarovano svojo odgovornost proti tretjim osebam in oseba iz države članice Evropske unije. Vpis v imenik se obnovi vsako leto do prvega marca.

Gorski vodnik ali pripravnik za gorskega vodnika, ki ni državljan Republike Slovenije ali državljan države članice Evropske unije in ki je izpite opravil pri enem izmed združenj, ki je član Mednarodne zveze združenj gorskih vodnikov (IFMGA), se lahko vpiše v imenik aktivnih gorskih vodnikov Slovenije, če ima stalno bivališče na območju Republike Slovenije. Vlogo za vpis v imenik mora skupaj z dokazili o opravljenem usposabljanju nasloviti na ZGVS.

Gorski vodniki ali pripravniki za gorske vodnike, ki žele opravljati poklic gorskega vodnika, se morajo prigrasiti za prvi vpis v imenik, vsakoletno podaljšanje vpisa in morebitno obnovitev vpisa. Rok za prigrasitev določi vsako leto ZGVS.

Gorski vodnik in pripravnik za gorskega vodnika se izbriše iz imenika v primerih, ki jih predvideva statut ZGVS.

O vpisu, podaljšanju vpisa, izbrisu in obnovitvi vpisa v imenik aktivnih gorskih vodnikov odloča ZGVS v skladu s statutom.

ZGVS vsako leto do konca marca sporoči ministrstvu, pristojnemu za turizem (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), imenik aktivnih gorskih vodnikov za tekoče leto.

Ministrstvo predpiše podrobnejše določbe o obliki in vsebini imenika gorskih vodnikov.

6. člen
(poklicno usposabljanje gorskih vodnikov)

ZGVS organizira teoretično in praktično usposabljanje kandidatov za pripravnike za gorskega vodnika, pripravnikov za gorske vodnike, stalno usposabljanje gorskih vodnikov in specializirano usposabljanje gorskih vodnikov.

Na predlog ZGVS imenuje ministrstvo stalne člane izpitne komisije ZGVS, ki preverja znanje udeležencev vseh vrst poklicnega usposabljanja iz prvega odstavka. Komisijo pri posameznem izpitu sestavljajo najmanj trije člani.

9. člen
(program usposabljanja kandidatov za gorske vodnike)

Program usposabljanja kandidatov za gorske vodnike traja skupaj s preskusom iz 7. člena 80 dni in obsega štiri osnovne tečaje, od katerih vsak posebej traja štirinajst dni:

- a) tečaj teoretičnih in praktičnih osnov gorskega vodništva in dva dodatna dneva za izpite,
- b) tečaj vodenja v skali in pet dodatnih dni za izpite,
- c) tečaj vodenja turnega smučanja v visokogorju in pet dodatnih dni za izpite,
- d) tečaj vodenja v snegu in ledu in pet dodatnih dni za izpite.

Zadnji trije tečaji vsebujejo tudi tiste dele splošnih teoretičnih in praktičnih osnov gorskega vodništva, ki niso bili obdelani v prvem tečaju.

Tečaji se lahko izvajajo v več delih. Vsebina posameznega dela se določi glede na razmere na terenu, kjer se izvaja del tečaja. Znanje se ocenjuje na vsakem delu tečaja posebej. Posameznih delov tečajev se lahko udeleži kandidat, ki je uspešno opravil vse prejšnje dele.

Program usposabljanja kandidatov za gorske vodnike mora biti zaključen v treh letih.

Vsebino tečajev iz prvega odstavka ter način preskusa uspešnosti usposabljanja kandidatov predpiše minister, pristojen za turizem (v nadaljnjem besedilu: minister).

10. člen
(strokovni izpit za gorske vodnike ter potrdilo)

Strokovni izpit za gorske vodnike traja skupaj pet dni in obsega tridnevno ponovitev najvažnejših vsebin osnovnih tečajev s poudarkom na usposabljanju za praktično vodenje in poučevanju gorništvu ter dvodnevni izpit iz te snovi. Strokovnega izpita se lahko udeležijo pripravniki po zaključeni pripravniški dobi.

Strokovni izpit se opravi pred komisijo, sestavljeno v skladu s prvim odstavkom 8. člena.

Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu izda ZGVS gorskemu vodniku potrdilo, ki je javna listina. Vsebino in obliko potrdila predpiše minister.

13. člen
(program stalnega usposabljanja gorskih vodnikov)

Stalno usposabljanje gorskih vodnikov poteka na dvodnevni tečajih, ki jih organizira ZGVS. Vsebina tečajev so novosti, ki se pojavljajo pri opravljanju poklica gorskega vodnika. Vodja vsakokratnega usposabljanja in inštruktorji vodijo imenik udeležencev in ocenijo njihovo sodelovanje.

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike so se dolžni najmanj enkrat na tri leta udeležiti stalnega usposabljanja. Tega so oproščeni gorski vodniki, ki se v teh treh letih udeležijo specializiranega usposabljanja in pripravniki za gorske vodnike, ki v teh treh letih opravijo strokovni izpit za gorskega vodnika.

16a. člen
(znak in izkaznica gorskih vodnikov iz držav članic Evropske unije)

Ne glede na določbe prejšnjega člena imajo lahko gorski vodniki iz držav članic Evropske unije med opravljanjem svojega poklica na vidnem mestu znak ali izkaznico, podeljeno s strani pristojnega organa države članice Evropske unije.

19. člen
(gorniške šole)

Kot gorniška šola šteje vsaka usklajena skupna poklicna dejavnost več gorskih vodnikov in pripravnikov za gorske vodnike. Sem ne spada pridobivanje vodenih. Dejavnost gorniške šole je predvsem poučevanje gorniških veščin vseh vrst v vseh letnih časih.

Poklicna dejavnost obsega tudi vse stranske dejavnosti kot so prevoz in izposoja opreme, če so te dejavnosti podrejene glavni dejavnosti.

Oznaka gorniške šole se mora od oznak drugih gorniških šol jasno razlikovati in mora vsebovati besedi »Gorniška šola«. Gorski vodniki lahko delujejo istočasno samo v eni gorniški šoli.

Gorniška šola se lahko ustanovi, če da zanjo pobudo najmanj en gorski vodnik, ki ima za delovanje šole zagotovljeno sodelovanje še najmanj dveh gorskih vodnikov.

Vlogo z vsebino, ki jo predpiše ministrstvo, mora gorski vodnik poslati na ministrstvo.

Dovoljenje za ustanovitev gorniške šole izda ministrstvo po pridobitvi mnenja ZGVS in velja neomejen čas ob pogoju, da se ne spremeni vodstvo šole in da so sodelujoči gorski vodniki in

pripravniki za gorske vodnike ves čas vpisani v imeniku iz 5. člena. Dovoljenje vsebuje imena in priimke vodstva šole, imena in priimke sodelujočih gorskih vodnikov, oznako gorniške šole, območje delovanja in sedež šole.

Gorniške šole se vpišejo v register šol, ki ga vodi ministrstvo. Vsebino registra in podrobnejše pogoje za ustanovitev gorniške šole predpiše minister.

Poučevanje v gorniški šoli izvajajo gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike. Število slednjih ne sme presegati števila gorskih vodnikov.

Šolanje, ki se izvaja v organizaciji planinskih društev, včlanjenih v Planinski zvezi Slovenije in drugih gornjskih društev za njihove člane, in pri katerem inštruktorji svoje delo opravljajo nepoklicno in zanj ne prejema plačila, se ne šteje kot dejavnost gornjskih šol.

20. člen (vodniške tarife)

Tarife za vodenje ureja splošni akt, ki ga sprejme ZGVS in določa najmanjše zneske tarif za posamezne vrste tur. Za veljavnost tarife je treba pridobiti soglasje ministra.

22. člen (zavarovanje odgovornosti gorskih vodnikov)

Gorski vodniki in pripravniki ter drugi udeleženci pri izvajanju programov usposabljanja morajo imeti zavarovano svojo odgovornost proti tretjim osebam in morajo biti nezgodno zavarovani. Najmanjše zavarovalne vsote predpiše minister na predlog ZGVS.

24. člen (kazenske določbe)

Z globo v višini 150.000 tolarjev se za prekršek kaznuje posameznik, ki opravlja poklic gorskega vodnika v Republiki Sloveniji v nasprotju s 4. in 4.a členom tega zakona.

Z globo v višini od 300.000 do 1.000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba in samostojni podjetnik posameznik, ki opravlja dejavnost iz prvega odstavka 2. člena tega zakona brez gorskih vodnikov, ki izpolnjujejo pogoje po tem zakonu.

Z globo v višini od 100.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe.

Z globo v višini od 100.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek iz drugega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo v višini od 150.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek kaznuje posameznik, ki organizira in vodi gorniško šolo brez dovoljenja iz šestega odstavka 19. člena tega zakona.

Z globo v višini od 300.000 do 1.000.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje pravna oseba in samostojni podjetnik posameznik.

Z globo v višini od 150.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek iz petega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe.

Z globo v višini od 150.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek iz petega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo v višini 200.000 tolarjev se kaznujejo za prekršek gorski vodniki, pripravniki in drugi udeleženci pri izvajanju programov usposabljanja, ki svoje dejavnosti ne zavarujejo v skladu z 22. členom tega zakona.

24a. člen (nadzor)

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona opravlja organ, pristojen za tržno inšpekcijo.